

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in ob.

Licijska knjižnica,
Ljubljana

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
— Dopisi se ne vračajo. — Št. pri čekovnem uradu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 120 D, za pol leta 60 D, za četrt leta 30 D, mesečno 10 D, za inozemstvo 150 D. — Plača in toži se v Ljubljani.

LETO VI.

LJUBLJANA, dne 22. marca 1923.

STEV. 34.

Zasedba ruhrske kotline.

Minulo je že nad dva meseca po zasedbi ruhrske kotline, a napetost med Francijo in Nemčijo raste z dneva v dan. Zasedba ima svoje težke posledice ne samo za Nemčijo, ampak tudi za Francijo, tako, da sta obe državi ponovno izjavile, da ste pripravljene stopiti v mirne pregovore. Da prinaša zasedba ogromno škodo tudi francoskemu gospodarstvu je dokazal na podlagi zanesljivih podatkov G. Costiglia v članku, ki ga je objavil te dni v nekem italijanskem listu.

Ne da se tajiti, pravi Castiglie v predmetnem članku, da zasedba ni prinesla Franciji fistihi koristi, ki si jih je obetal Poincaré. Francoski ministrski predsednik, ki je zastopal proti svojemu angleškemu tovarišu stališče »plodonosnih jamstev«, je prisiljen sedaj ugotoviti, da so ta jamstva postala vsaj za sedaj popolnoma brezplodna. Francosko javno mnenje, ki ga je en del francoskega časopisja varal, ne ve, kako se je zasedba izvršila in tudi ni poučeno, kako se to podjetje, ki je bilo začeto dne 10. januarja s tolikim navdušenjem, bliža sedaj popolnemu gospodarskemu polomu. Kadar se je pohod začel, ni imel nobeden pariški list poguma povedati da je bil načelnik generalnega štaba Buot proti vojaški zasedbi. In tudi sedaj nočejo pariški listi povedati, da se inženirjem do danes ni posrečilo izdelati načrt za izkoriščanje zasedenega ozemlja. Dejstvo je, da se Francija nahaja danes v težkem in zamočanem položaju, o katerem francosko javno mnenje pa ni poučeno.

Ko je minister De Lasteyrie poročal parlamentu o zasedbi, ni omenil vseh dejstev. Tako se n. pr. ni dotaknil izgub, ki jih trpi Francija zbog tega, ker je Nemčija prenehala s plačevanjem vojne odškodnine. Ravno tako ni omenil škode, ki je nastala zbog neizvršitve wiesbadenske pogodbe in končno ni niti omenil ogromne škode, ki je nastala za francosko kovinarsko industrijo zbog padanja vrednosti franka.

Koliko stane Francijo zasedba? Po podatkih, ki jih je navedel minister De Lasteyrie pred parlamentom so znašali stroški v januarju in februarju pet milijonov frankov za civilne misije, 50 milijonov za vojaštvo in 60 milijonov za organizacijo železnice. Te svote predstavljajo samo stroške, ki jih mora trpeti država. Kakor smo omenili, pa trpi občutno škodo tudi francoska industrija. Po računih reparacijske komisije je poslala Nemčija Franciji in Luksemburgu na račun vojne odškodnine v 1. 1922 13.201.195 ton, kar pomeni, da je Francija dobivala od Nemčije okroglo nad 1.100.000 ton na mesec. Koliko pa je dobila Francija letos? Tozadevne podatke je objavil »Office des Houillères Sinistrées (Urad poškodovanih premogovnikov) in so sledeči: a) Pred zasedbo (od 1.—9. januarja): 1. ruhrski premogovniki 57.365 ton premoga in 135.795 ton koks; 2. aachenski premogovniki: 3.901 tona premoga in 9.410 ton koks; 3. kölnski premogovniki: 16.841 ton lignita; b) Po zasedbi (od 10.—15. januarja): 1. ruhrski premogovniki: 0; 2. aachenski: 9.500 ton koks; 3. kölnski: 2.882 ton lignita. Za dobo od 15. do 25. januarja ni še uradnih podatkov, toda gori omenjeni urad potrjuje navedbe nemškega komisarijata za premog, iz katerih je

razvidno, da so zavezniki dobili v tem času 7.000 ton. »La Société des Cokes et Hauts Fourneaux« je dobivala sledeče količine: od 1. do 12. januarja 152.500 ton, od 12. do 15. januarja 16.700 ton, 16. jan. 4.600 ton, 17. januarja 1.394 ton, 18. jan. 603 tone in 19. do 20. januarja 0.

To zmanjšanje pridobivanja premoga je zelo važno, ker predstavlja glavni vzrok krize v francoski kovinarski industriji. Prva posledica te krize je bila ta, da je ugasnilo nekoliko plavžev, ki so pred 10. januarjem delali. V začetku so se gospodarji plavžev držali še precej, ker so upali, da bo s časom začel premog zopet prihajati, toda končno so bili prisiljeni ustaviti delo. V pokrajini Meurthe et Moselle je delalo 1. januarja 45 plavžev, med tem ko je vseh plavžev v tej pokrajini 80. V pokrajini Moselle je delalo ob istem času 40 plavžev. Nato je prišla zasedba in v pokrajini Moselle je začelo takoj padati število delujočih plavžev od 40 na 39, 36, 23 in 21 (18. januarja). V pokrajini Meurthe et Moselle dela samo še 7 plavžev. Ravno tako vznemirljiv je položaj tudi v saarski kotlini in Luksenburgu. Cene nemškemu premogu so poskočile od 1. februarja do danes od 110 na 195 frankov. Na splošno se lahko reče, da ne dobiva Francoska po zasedbi ruhrskega ozemlja takorekoč nobenega premoga več. Ker ga je pa vsled previsokih cen ni moglo nadomestiti z angleškim, je bila prisiljena ugasniti 60% svojih plavžev. Če izračunamo vso škodo, ki je nastala za Francijo zbog prenehanja nemških dajatev v premogu in drugem blagu, pridemo do zaključka, da je zasedba ruhrske kotline stala samo v mesecu januarju vsaj pol milijarde frankov, stroški in škoda postajajo tem večji, čim bolj se zasedba razteza v času in prostoru.

Iz vseh teh razlogov — zaključuje G. Costiglia — upajo Nemci še vedno, da bodo igro dobili, dasi priznavajo, da bo njihova zmaga le Pyrrhova zmaga. Torej? Zdravi razum sam narekuje edini logični zaključek te nesrečne borbe, ki prefi, da pahne vso Evropo v novo in še strašnejšo gospodarsko krizo. Toda zdravi razum, žal, nima več moči, da bi mogel brzdati strasti narodov in državljenikov, ki jih vodijo.

Kdaj se vpošteva pri odmeri dohodnine škoda vsled poneverbe ali tatvine?

Po § 160. štev. 1. zakona o osebnih davkih se smejo pri odmeri dohodnine upoštevati vsi stroški, uporabljeni v dosego, zavarovanje in vzdrževanje dohodkov, dalje vse stvarinske, kurzne in druge izgube, ki so nastopile v obratu kot posledica poslovnih razmer.

Izguba se smatra za posledico poslovnih razmer, ako je nastopila v obratovnjui samem povodom dejanj, ki so bistveni del obrata in s pridobivanjem dohodkov v taki vzročni zvezi, da bi ne nastopila, ako bi se predmet izgube ne vporabljal za pridobivanje dohodkov. V tem smislu se ne smatra za odbitno le stvarinska (blagovna) izguba, ampak tudi poneverba ali tatvina denarja, ako zagraši poneverbo ali tatvino nameščenec podjetja, kateremu je poverjeno poslovanje z denarjem. Kadar pa gre za poneverbo ali tatvino denarja ali blaga, ki je nameščencu sicer do-

stopno, ni mu pa v juridičnem smislu zaupano, škoda ni odbitna, ker se ne more smatrati, da je nastopila kot posledica poslovnih razmer, ampak le za to, ker denar ali blago ni bilo primerno shranjeno. Taka izguba zadeva v davčno-pravnem oziru le osnovno premoženje, izgube na osnovnem premoženju pa po § 162. štev. 2. nav. zakona niso odbitne. Za presojo odbitnosti take izgube je povsem brez pomena, ali je bil poneverjeni denar res osnovno premoženje, ali pa le obratni kapital ali tekoči prejemek. Iz istih razlogov tudi ni odbitna izguba, ki nastane vsled vloma v blagajno, če tudi izvrši vlom nameščenec podjetja. Le ako bi vlomil ali fingiral vlom ravno nameščenec, kateremu je poverjeno denarno poslovanje in bi šlo pri tem za denar, katerega gospodar še ni prevzel, bi bila škoda kljub temu odbitna.

Kadar se torej uveljavlja odbitnost izgube, ki jo je povzročila poneverba ali tatvina, je potrebno, da se utemelji odbitek z natančnim pojasnilom stvarnega položaja, da more davčno oblastvo brez nadaljnjih vprašanj in pomislekov presoditi, ali je odbitek upravičen ali ne.

Naša produkcija vrvic za čevlje.

Kakor nam je znano, imamo v Jugoslaviji samo eno tovarno za vrvic za čevlje in to v Sloveniji, ker ona v Krapini izdeluje samo vrvic iz kož. Z uvozom vrvic se bavijo razen prodajalca na malo, tudi veletrgovci, nadalje tovarne čevljev, čevljarji ter konečno tudi one tvrdke, ki se bavijo specijelno z uvozom teh vrvic.

Ako se pomisli, da od celokupnega prebivalstva Jugoslavije, ki šteje danes 13 milijonov duš, rabi okrog pet milijonov ljudi vrvic za čevlje, toraj 40% ter traja par vrvic recimo dva meseca (to je tako dolgo, da se ne strgajo) ter, da je za en par dovolj 1.80 m, je letna potreba vrvic v Jugoslaviji 52 milijonov metrov.

Ker nam niso na razpolago podatki glede proizvodnje vrvic v Sloveniji, hočemo vzeti za primer, odnosno za boljše razumevanje proizvodnje treh madžarskih tovarn za vrvic za čevlje. Te madžarske tovarne delajo s stroji, ki izdelujejo dnevno skupno 150 parov vrvic, ker vsaka od teh tovarn proizvaja razen vrvic tudi druge predmete. Ker se na vsakem takem stroju z ozidrom na 8 urno delo lahko proizvaja dnevno samo 200 m vrvic se lahko računa letni proizvod teh vrvic v omenjenih treh madžarskih tovarnah, ako vzamemo leto s 300 delavnim dnem s samo 10 milijonov metrov, med tem, ko Jugoslavija, ki ima samo eno tovarno za vrvic potrebuje na leto 52 milijonov metrov teh vrvic.

Sedaj si lahko približno izračunamo, koliko metrov vrvic izdeluje letno naša tovarna vrvic, odnosno koliko metrov se mora po tem takem letno uvažati v Jugoslavijo. Recimo, da proizvaja naša tovarna letno 4 milijone metrov teh vrvic, preostaja še za uvoz vrvic v našo državo iz inozemstva še 48 milijonov metrov teh vrvic.

Gornji podatki nam jasno dokazujejo, kako slaba je naša industrija v obče, ker smo pri tako enostavnem predmetu prisiljeni, da uvažamo tolike množine iz inozemstva.

Nemške reparacije.

Skupna svota nemških reparacij je znašala od 17. novembra 1918 do 30. aprila 1921 5 milijard 99 milijonov 753.000 zlatih mark in to: v gotovini in tujih devizah 112.121.000; dobave v naturi 1.251.064.000; vojni material 1.183.026.000; pomorski kabelni 49.000.000; državna nemška imetja 2.504.342.000; skupno 5.099 milijonov 753.000.

Za okupacijske čete je bilo v tem času porabljeno zlatih mark za Francosko 1.272.588.000; Zedinjene države 1.010.614.000; Veliko Britanijo 991.097.000; Belgijo 149.599.000; Italijo 10.052.000; vsega skupaj 3.481.950.000.

V drugi perijodi, to je od 1. maja 1921 do 30. aprila 1922 je znašal skupni iznos reparacij 1 milijardo 877.814.729 zlatih mark in to: v gotovini in tujih devizah 1.313.660.496; dobave v naturi 560.475.417; vojni material 3.678.816 Vsega skupaj 1.877.814.729.

Od 1. maja 1921 do 30. aprila 1922 so znašali okupacijski stroški v zlatih markah: Francoska 224.472.000; Belgija 41.138.000; Zedinjene države 56.160.000; Velika Britanija 24 milijonov 006.000; vsega skupaj 345 milijonov 776.000.

Po poročilu reparacijske komisije v Parizu je Nemčija plačala od 11. novembra 1918 do 30. aprila 1922 zaveznikom na račun vojne odškodnine (člen 231., 232. in 233. verselskega dogovora) v gotovini in naturi skupno 6.977.567.729 zlatih mark. Ta številka ni definitivna. Njen točen iznos se bo ugotovil pozneje in to sporazumno s »Kriegslasten Komision« v Berlinu.

Skupni stroški okupacijske vojne so znašali 3.827.726.000 zlatih mark.

Na podlagi objavljenih podatkov »Kriegslasten Komisiona« v Berlinu je plačala Nemčija zaveznikom od 11. novembra 1918 do 30. aprila 1921 na račun reparacij 45.600.000.000 zlatih mark ne vračunajoči izgubljene teritorije in kolonije.

Zgornja svota reparacij je sledeče razdeljena (v milijardah zlatih mark): likvidacija nemškega privatnega premoženja v inozemstvu 11.7; prodaja mornarice 5.7; nemška državna imetja v izgubljenih teritorijih 6.5; železniški in ostali prevozni material 2.—. Dobave v naturi 5.8; terjatve Nemčije od njenih bivših vojnih zaveznikov 7.—; Saarski premogovniki 2.1; dobave premoga 1.3; izplačila v gotovini in tujih devizah 1.3; razno 3.—; vsega skupaj 45.6.

Od 1. maja 1921 do 18. marca 1922 so znašala plačila v naturi in gotovini 1.899.088.487 zlatih mark in sicer v gotovini in tujih devizah 1.294.088.487; »German Reparajsen Rekovert-Akt« 55.000.000; dobave v naturi 550.000.000; skupno 1.899 milijonov 088.487.

Po proračunu od 18. marca 1922 so dobili zavezniki od Nemčije na račun reparacij bodisi v naturi bodisi v gotovini 47.499.088.000 zlatih mark.

Kakor vidimo se razlikuje proračun reparacijske komisije in »Kriegslasten Komision« v Berlinu za 40 milijard 521.520.758 zlatih mark.

V letu 1922 je znašala skupna svota reparacij 681.173.154 zlatih mark.

Izplačane svote so znašale v zlatih markah na račun reparacij v letu 1922: Francoski 209.064.084; Ve-

liki Britaniji 167.851.670; Srbiji 116 milijonov 873.235; Italiji 107.702.270; Belgiji 65.645.990; Portugalski 4 milijone 414.513; Grški 4.519.519; Rumuniji 2.102.698; Japonski 489.

Naša država je torej prešla v preteklem letu na račun reparacij 116.873.235 zlatih mark, kar znaša približno 2.785.000.000 Din.

Skrajšan brzojavni naslov.

Skrajšani ali dogovorjeni brzojavni naslovi se vedno bolj pogosto uporabljajo. Posebno se kaže potreba po uporabi tega dopisovalnega načina pri trgovskih in delniških družbah ter pri združenih podjetjih, katerim je lasten tako dolg naslov, da je za praktično uporabo naravnost nemogoč, ker sestoji iz cele vrste besed, za katere je potreba pri brzojavkah plačati za vsako posebej besedno takso po tarifu. Zato je v interesu takih podjetij, da svoje naslove skrčijo v tako obliko, da tvorijo samo eno besedo, katere je pa dovolj značilna za popolnoma določeno označenje naslovnika. Tako je imela n. pr. »Prva kranjska tvornica tешtenin« v Ilirski Bistrici skrajšan naslov sestavljen iz prvih črk posameznih naslovnih besed in to »Pekafete«, kateri je tvoril prav izvirno in sigurno označbo podjetja.

Tak skrajšan naslov je potreba prijaviti oni brzojavni postaji, v katerem dostavnem okolišu leži, oziroma se nahaja podjetje, s kratko kolektivno vlogo (3 Din), katere se potem predloži poštni direkciji v odobrenje. Ta vloga mora obsežati točno navedbo skrajšanega ali dogovorjenega naslova in pa kraj, kamor se naj pod tem naslovom dosepele brzojavke dostavljajo. Zavedno se mora vplačati za predbiljezbo naslova določeno pristojbino v letnem znesku 200 Din in sicer za prvo leto sorazmerni del te pristojbine, počenši od dneva prijave pa do konca tekočega leta, oziroma pozneje vedno s 1. januarjem za celo leto.

Ta pristojbina se ne vrne niti cela niti deloma, ako stranka med letom iz kateregakoli razloga opusti svoj skrajšan naslov.

Ako pa želi stranka, ki je že plačala pristojbino za skrajšan brzojavni naslov, besedilo tega naslova pozneje izpremeniti, ne plača za izpremembo nobene nove pristojbine.

Razumljivo je, da ne moreta imeti dve stranki v enem in istem kraju enako skrajšani naslov.

Opozarjati je pa tudi na to, da v slučaju, ako je skrajšani oziroma dogovorjeni naslov sodno registriran, stranki potem ni potreba plačevati za predznambo dotičnega naslova nikake pristojbine.

Seveda se mora stranka v takem slučaju v lastnem interesu javiti pri svoji brzojavni postaji in dokumentarčno dokazati sodno registracijo naslova.

Važna je tudi določba člena 99. brzojavnega pravilnika, da se postopa z brzojavkami, katere pridejo na naslovni kraj z dogovorjenim ali skrajšanim brzojavnim naslovom, kakor z nedostavljivimi brzojavkami ako stranka ni prijavila ta naslov svoji brzojavni postaji v predbiljezbo, oziroma plačala predpisane pristojbine.

Iz tega razloga je torej vselej pri izbiri in pri uvedbi skrajšanega ali dogovorjenega naslova strankam pazno postopati in slopiti vedno v stik s svojo brzojavno postajo, da ne nastanejo potem neprilike.

Poročilo o poslovanju upravnega odbora Ljubljanskega velesejma v letu 1922.

Poročal gospod predsednik Ivan Knez, prilikom II. rednega običnega zbranja, ki se je vršil dne 16. I. m. v Trgovski zbornici v Ljubljani.

1. Organizacija. Organizacije velesejskih prireditev so sila različne in je nemogoče generalno govoriti o njih. Lega dežele, industrijska in obrtniška struktura, kakor tudi trgovske navade imajo velikanski vpliv na velesejm dotične države in ga vsled tega predstavljajo tudi povsod drugače; k temu pridejo še nadaljnji faktorji kot karakter, starost in pa seveda finančna situacija vsakega posameznega sejma.

Uprava Ljubljanskega velesejma je poizkušala svojo organizacijo v letu 1922 dosti izboljšati, kar se ji je deloma tudi posrečilo, a ne samo interno organizacijo, temveč tudi eksterno. Tako na primer je bilo na sejmju v letu 1921 zastopanih samo 24 inozemskih firm, medtem ko v letu 1922 159. Pri tem se je moralo seveda zelo paziti, da se akvirira v prvem redu samo one inozemske tvrdke, katere proizvajajo produkte kateri se v naši državi ali sploh še ne, ali pa v nezadostni meri producirajo in jih je potreba uvažati. — Na podlagi podatkov zveze industrijev v Ljubljani sestavljen se je seznam produktov, katere še uvažamo iz inozemstva in s tem seznamom je akviriral razstavne tvrdke direktno sejmski urad, ali pa njihovi zastopniki v Čehoslovaški, Avstriji, Nemčiji in Italiji. Posebno zadovoljne za letošnjim velesejmom so bile italijanske firme, katerih zastopniki so odkrito priznali da na tržaškem sejmju nima smisla razstaviti v trgovsko mrtvem mestu. —

Letošnja naloga sejske uprave pa je pritegniti ožje k razstavitvi zlasti Srbijo, katere še vedno ne kaže zaželjenega interesa. Iz inozemstva pa pridejo v poštev Svica, Angleška, Belgija, Holandska, Poljska, Francija, Madžarska, Rumunija, Grčija in Amerika. Z ozirom na obisk pa se bo moralo pritegniti posebno kupce iz oriente.

Najemnine za prostor za leto 1922 so se nekoliko povišale in sicer je prišel prvi prostor to je v notranjski paviljona 600 K m² (v letu 1921 500 K), drugi prostor ob zunanjih stenah paviljona 500 K (v letu 1921 300 K), tretji in četrti prostor na prostem 200 K (v letu 1921 100 K). Stanovanjski urad je letos zopet dobro funkcioniral in so hotelirji tako kot lansko leto popolnoma prepustili tujske sobe imenovancemu uradu, poleg tega pa se je tudi privatnih sob zelo veliko ponudilo in deloma tudi uporabilo. Sejmski urad se je trudil, da se za čas velesejma posebno pazi na to, da se v restavracijah tujcem ne zaračunajo višje cene kot običajno. Pripomni moram, da se je letošnja sejmska restavracija v najemu od gg. restavratejev Dolničar zelo dobro obnesla in so bili gostje zadovoljni s cenami dobrih jedil in pijač.

Uprava Ljubljanskega velesejma se je posebno potrudila pridobiti si od železniškega ministrstva kakor tudi od Obratnega ravnateljstva južne železnice ugodnosti polovičnih voženj za osebni in blagovni promet. To se ji je pa le deloma posrečilo, ker se polovična vožnja na brzovlakih kljub večkratnim pismenim in ustnim prošnjam ter intervencijam ni dovolila, ako ravno so to češke železnice za Ljubljanski velesejm dovolile. Letos se je izkazala potreba, da bo treba zaprositi za polovično vožnjo tudi razne paroplovne družbe v naši državi, kakor tudi izven nje.

Razni pododseki urada Ljubljanskega velesejma so funkcionirali prilično dobro; ogromnega dela je imel letos spedijski oddelek. Vsled velikega navala blaga v kratkem roku je spedijska firma delo komaj zmogla. Posebno pridnim in požrtvovalnim se je letos izkazalo novinarstvo. Konstatirati moram na tem mestu z veseljem in zahvalo, da je ljubljansko novinarstvo direktno v idealnem načinu služilo reklamni Ljubljanskega velesejma in s tem dokazalo, da velesejm sploh ne bi mogel tako dobro uspeti brez njihove pomoči. Bolj indiferentno pa se je izkazalo srbsko in hrvaško časopisje. Zelo ugodno so pisali o Ljubljanskem velesejmu tudi inozemski časopisi kot v Avstriji, Nemčiji, Franciji, Angleški, Čehoslovaški in tudi Italiji.

2. Stavbe. Lanskoletni prostor v obsegu 25.000 m² se je izkazal veliko premajhnim in nam je vsled tega na našo prošnjo mestna občina prepustila še nadaljnji prostor na sosednji sirani Lattermanovega drevoreda. Ta prostor smo izrabili samo s 15.000 m², katerega pa je bilo treba kanalizirati in nasipavati deloma z dva metra debelo plastjo. Na tem prostoru sta se zgradila dva velika razstavna paviljona »K« za 840.289 K, »L« za 699.000 K, sejmska restavracija za 710.219 K, kakor tudi majhen paviljon za vinofoče za 102.651 K. Sezidala pa se je tudi majhna stavba iz opeke namenjena onemu moštvu kr. policije, ki čez vse leto stražijo sejmšče, katere pa se vsled vlažnosti ni zamogla uporabiti. Na novo je seveda treba bilo postaviti tudi ograjo, razne dekoracije, stebre za zastave, stranišča i. dr., katere dela so znatno nadkrižila lanskoletne cene tako, da znaša letošnja skupna svota približno 4 milijone 800 tisoč kron.

3. Splošni obisk. II. Ljubljanski velesejm se je letos moral boriti z nepregledno večjimi težkočami, kot lansko leto, rekel bi skoraj s težkočami, katere sploh še morejo staviti kakšni velesejski prireditvi. Polagano stopnjevanje dinarja na tujih borzah je napotilo kupca do najopreznjšega kupovanja blaga, kalkulirali so s kasnejšim padanjem cen. Katastrofalne prometne razmere na inozemskih še bolj pa naših železnicah tudi niso ugodno vplivale na mnenje na inozemce, katerih marsikdo je svoje razstavno blago odposlal na velesejm po širi in še več mesecev pred otvoritvijo. Nekaj tega blaga pa je še dohajalo na velesejm en mesec po njegovem zaključku. Razstavljalci so postali najbolj malodušni vsled trajno slabega vremena, katero se je pričelo že 25. avgusta. Obisk s strani kupcev je bil vendar isti, ker njih ne ovirajo elementarne težkoče, marveč gredo za svojim poslom čez vse zapreke. Manjkalo je pač letos gledalcev, kar pa pomeni samo materijelno škodo sejmskih blagajen. Organizacija velesejma se izpopolnjuje od leta do leta, priznati se pa mora, da se je uprava velesejma pri odstranjenju letošnjih težkih zaprek ogromno naučila glede organizacije za vbodoče. K drugi velesejski prireditvi se je prijavilo 750 tvrdk, od teh se je zamoglo upoštevati in dodeliti prostor le 696 tvrdkam in sicer slovenskim 401, hrvaškim in srbskim 196, češkim 59, nemško-avstrijskim 33, nemškim 30, italijanskim 18, belgijskim 10, madžarskim 3, francoskim 2, švicarskim 2, holandskim 1, ameriškimi 1. Vsled letošnjega zelo opažanega pomanjkanja razstavjalcev lesne

LISTEK.

Gustav Freytag.

Dati - Imeti.

(Nadaljevanje.)

V trgovini gospoda Ehrenthala je kmalu postal nepogrešljiv član, njegovi bistroumnosti ni ušla nobena oseba, noben konj, noben žitni voz. Vsak obraz, ki ga je le enkrat videl, si je dobro zapomnil, vsak dan je na pamet znal kurzna poročila z borze, kot bi bil on sam zapriseženi senzal.

Se vedno je opravljal bolj koristno, kot vzvišeno službo, še vedno je čistil Bernardove čevlje in obedoval pred kuhinjskimi vrati; toda bilo je razvidno, da bi mu bilo bolj ugajalo sedeti pri pisalni mizi na stolu, z usnjem prevlečenim, v mali pisarni gospoda Ehrenthala. Ta stol in ta miza sta bila cilja njegovega hrepenenja. Ni bil namreč še popolnoma nič vpeljan v skrivnostni trgovine; kakor hitro se je pojavila kaka važnejša stranka, se je moral ubogi Itzig na povelje gospoda Ehrenthala odstraniti. Uvidel pa je kmalu tudi sam, da mu še marsičesa manjka, da bi smel biti de-

ležen te sreče. Govoriti je znal le v narečju, o pismeni pravilnosti pa pri njem sploh ni bilo govora. O tajnostih knjigovodstva tudi ni imel nikakega pojma. Vsi ti nedostatki so ga zelo boleli.

V svojem prenočišču je postal podjetni Itzig med tem ugledna oseba; Löbel Pinkus sam se je obnašal napram njemu nenavadno zaupljivo. Za to lepo razmerje se je imel Itzig zahvaliti edino svoji bistroumnosti. Lesena stena v tujski spalnici in votli glas lesa mu od dneva njegovega prihoda nista dala več miru, tedne in tedne je čakal na priložnost, da bi nadaljeval svoja raziskovanja. Končno se je neke sobote zvečer, ko je hišni gospodar s svojo družino in svojimi gosti odkorakal v sinagogo, napravil bolnega in ostal doma. Tedaj se mu je posrečilo, da je razširil neko razpoko v steni in opazil nekaj, kar ga je nemalo presenetilo. Videl je v neko veliko, umazano izbo, napolnjeno s kovčki, zaboji in celimi kupi dragocenih predmetov: moške in ženske obleke, postelje, perilo, blago za obleke, pisani zastori itd. Tudi kovinasti izdelki, križi, kelih, svetilniki, so se lesketali v polmraku; poleg tega še drugi predmeti, katerih celo Itzigo bistro oko ni

moglo razločiti. — Ko je storil Aladin prvi korak v začarano votlino, ga ni moglo prevzeti večje začudenje in razburjenje, kot se je polastilo Itziga v trenutku, ob tem razkritju. Tekal je venomer nazaj k razpoki in strmel v skrivnostno zakladnico, dokler se niso gostje povrnili iz sinagoge domov.

Tajnost je previdni Itzig ohranil zase, toda stal je od tega dne na preži, kot maček pred mišjo luknjo. Nekolikokrat je slišal ponoči šum v skrivnostni sobi, nekoč se mu je celo posrečilo, da je začul šepetanje in pri tem jasno razločil globoki glas častitega Pinkusa. Ko se je neke noči pozno vračal domov, je videl pred sosednjo hišo tri temne postave, ki so nakladali sode, zaboje in zavoje na voz, pokrit z belim platnom. V taisti noči sta izginila iz prenočišča dva molčeca gosta in se nista več vrnila. Iz vsega tega je Itzig sklepal, da se bavi njegov gospodar s posebne vrste komisijsko in spedijsko trgovino, in da odpravljaj svoje blago iz tehtnih vzrokov rajši ponoči, nego ob solnčnem svitu. — Itzigu se je naenkrat posvetilo v glavi: Pinkus uganja tihotapstvo in odpošilja blago čez mejo iz države. Itzig ni Pinkusu razložil vsega, kar je videl. Le z različnimi

namigavanji mu je pokazal, da stori najbolje, če se napram Itzigu izredno obzirno obnaša, česar Pinkus iz umljivih vzrokov ni omalovaževal.

Po nekem trudopolnem delu se je Itzig zamišljen vračal v svoje prenočišče in prestopil z navadnim pozdravom prag sobe za goste. Vsedel se je v kot in iskal v mislih učenjaka, k bi bil sposoben, da bi ga uvedel v skrivnostni lepega stila in v knjigovodstvo ter bi se obenem zadovoljil s čim mogoče nizkim honorarjem, morebiti celo s črnim frakom, katerega se Itzig za nobeno ceno ni mogel znebiti. Ko se pri tem brezuspešnem razmišljanju ozre okoli sebe, zapazi pri drugi mizi nekega tujega gosta, ki drži v roki pero, katero od časa do časa pomaka v tintnik. Mož se je fijo pogovarjal z nekim trgovcem in se večkrat sklonil čez papir, ki je ležal na mizi pred njim, najbrž z namenom, da ovekoveči sklepe te skrivne zabave. Itzig začne pisarja s pozornostjo ogledovati. Na prvi pogled je dognal, da pradedje tega moža niso potovali čez Rdeče morje pod Mojzesovim vodstvom. Gospod je bil majhen in čokot, zmrušen las, okroglega, starejšega obraza, sredi katerega je sedel rdečkast, top nos, oborožen z velikimi očali. Oblečen je bil v

industrije slika o jugoslovanski produkciji ni bila popolna. Razstavne-ga prostora je bilo v letu 1922 od-danega 8.313 m² (v l. 1921 6.308 m²) torej za tretjino več kot v letu 1921. Privatnih paviljonov je bilo na sej-mišču letos 55. Obiskovalcev je bi-lo letos kljub slabemu vremenu sa-mo nekaj manj kot lansko leto, iz-kazal se je pa večji interes od stra-ni konsumentov iz južnih krajev na-še države, kakor tudi trgovcev iz inozemstva. Po podatkih, katere hrani urad Ljubljanskega velesejma so bile zastopane po trgovcih na velesejmu Stara Srbija, Bosna in Hercegovina, Crna gora, Albanija, Banat, Bačka, Baranja, nadalje Bol-garija, Grška, Rumunija, Madžarska, Egipt, Turčija (Konstantinopol) Fran-cija, Angleška, Italija, Čehoslova-ška, Nemčija, Avstrija, Holandska, Švedska in Norveška. Opazil se je letos nedvomno velik razvoj ljub-ljanskih velesejskih prirediteljev. — Upam, da Ljubljana ne bo samo naj-večjih tržišč za Jugoslavijo in Sred-njo Evropo, marveč največjega po-mena za importno in eksportno tr-govino cele Evrope, Male Azije in Severne Afrike. Po izreku Nem-cev so baje Ljubljana vrata na Bal-kan in Orient?

Stroški za letošnje reklamo tako za akvizicijo razstavljenecv kakor tudi obisk s strani kupcev so nad-krillili lanskoletne to pa iz vzroka, da se je letos delalo veliko obsež-nejšo reklamo in so bili fisk. stroški že izdatno višji kot v letu 1921. Po-sebno draga reklama v naši državi je v krajih kjer so prebivalstvu sejm-i in njihov pomen še neznan in se mora konsumente individualno ob-delovati in pa v inozemstvu, kjer je potrebna organizacija stalnih za-stopnikov oziroma ekspozitur v svr-ho medsebojnih pismenih in uslme-nih informacij s sejmskim uradom, kakor tudi akviriranje inozemskih razstavnih tvrdk. Žal pa moram pri-znati, da se velik del naših pridobi-venih krogov še ni v svesti pravega pomena velesejskih priredi-lev in se je tudi premalo upošteval. Pomen velesejma trpi pri nas, ker gre razstavljalec iz vidika hipnega velikega dobička na sejmskem pro-storu mesto da bi šel iz stališča re-klame in pridobitve novih trgovskih zvez. Šele na podlagi že prošlega sejma se zamore delati obsežnejše kupčije, kar pa seveda mora sejm-ska uprava prepustiti agilnosti in zmožnosti vsaki posamezni tvrdki. Razsoden in reelen producent in tr-govec mora iti s stališča, da se bo vsled sedanjih povojnih nered-nih razmer takozvano ribarjejno v kalnem kmalu prenehalo in bodo kasneje prišle za trgovino v poštev le one reele tvrdke, ki bodo zamo-gle stopiti v oster konkurenčen boj

izredno slabo suknjo. Očividno je bil učenjak in Itzig je sklenil poča-kati, če bi mu ne bilo mogoče, pri-bližati se tujcu na kak način. Konč-no so bila pogajanja zaključena, tr-govec je prejel neki papir ter polo-žil za to na mizo nekaj denarja, ki se je pogreznil v gospodov hlačni žep. Trgovec se je nato odstranil, tujec pa je v očividno dobrovoljnem razpoloženju ostal pri mizi in izlil iz male steklenice zadnje kapljice žganja v kozarec. Itzig pristopi k njemu; nezaupno pogleda sprva mali gospod nanj, toda, ko opazi na prišlecu nikakih slabih namenov se mu razjasni rdeči obraz, in z ostrim glasom pravi: »Le bližje, mladi prijatelj, hočete me vprašati za svet; na razpolago sem vam«. Obojavljaje se, prične Itzig: »Če te gospod v tem kraju znan, bi ga nečesa prosil«.

»Le povejte, sinko moj«, ga na-govarja mož, izpije pri tem kozarec do dna ter obrne na Itziga dobro-dušen pogled.

»Hotel sem vas vprašati, veste-li za koga, ki bi mogel proti nizki od-škodnini poučevati nekega mojega znanca v pisanju in sestavljanju spisov, ki se jih potrebuje v trgo-vini«.

(Dalje prih.)

z tu in inozemstvom. Največ uspeš-nega delovanja bo prisojeno onemu ki bo zamogel izkazati kar največ starih in dobrih trgovskih zvez z konsumentom. Priliko pridobitve teh zvez pa mu nudijo sedaj velesejmi.

Velike teškoče dela tehničnemu odseku uprava Ljubljanskega vele-sejma vsako leto dodelitev prostoro-rov. Na eni strani se želi da bi os-tale tvrdke skupno v branšah, na drugi strani se zopet izražajo želje, naj se jih porazdeli vsled konkuren-ce ali pa si želijo prostorov na vogalu. Žal je tehnično izključeno porazdeliti razstavljalce tako, da je vsakemu ugodno po želji, vendar pa povdarjam, da so vsi prostori enako dobri. Pritožba letošnje teks-tilne in kemične industrije, da naj se jih prihodnje leto dodeli raje v enega paviljonov pri vходу se mi zdi deloma upravičena, ker so ravn-o ti predmeti prvič po največ doma-čega izvora in drugič iskani od kupcev.

Oprema prostorov je bila pri ne-katerih tvrdkah jako slaba. V sploš-nem pa se je opazilo že veliko več okusa kot prilikom l. velesejske prireditve. Ravno tako je neobho-dno potrebno, da je vsaki koji stal-en zastopnik tvrdke, ker se letos v nekaterih slučajih ni zgodilo.

4. Početak sejma. Il. Ljubljanski ve-lesejmenj se je s svečanostjo otvoril dne 2. septembra ob 10. uri dopol-dne pod protektoratom gospoda ministra za trgovino in industrijo Osmana Vilovića-a. Na otvoritven večer se je vršila slavnostna pred-stava v operi, na predvečer otvo-ritve slavnosten obed pri gospodu častnem predsedniku ministru Ivan Hribar-ju, kakor tudi dne 2. ob 10 uri zvečer banke Mestne občine Ljubljanske. Vse te priprave so ugo-dno vplivale na naše visoke goste, vendar se je pa opazilo v primeri z drugimi velesejmi letos še vedno premalo reprezentance. Ne name-ravam tukaj o tem govoriti naprej, vendar pa preidem na to zadevo nazaj, čim se bo velesejm finan-cijelno opomogel. Novost na vele-sejmu je bilo letos tudi predvajanje reklamnega industrijskega filma, ka-terega je zadovoljivo izvedel gos-pod Bešter.

V zvezi z Ljubljanskim velesej-mom se je v istem času vršila tudi Historična rastava slovenskega sli-karstva, ki je bila velikega kultur-nega in vzgojnega pomena in Letno gledališče v Hotelu Tivoli, name-njeno v zabavo posebnikom vele-sejma.

M. Savič:

Naša industrija in obrti.

(Nadaljevanje.)

p) Izvoz delavnih sil.

Iz timoškega in deloma pirotske-ga okrožja gre preko leta na dese-tine tisočev delavcev v Rumunijo kot poljskih delavcev. Kraji iz ka-terih odhajajo na delo so hriboviti, revni kraji, kjer žena, otroci in star-ci obdelujejo zemljo, vsi mladi pa gredo na delo v Rumunijo. Delo v Rumuniji je naporno, življenje zelo težko, a prihranek in zaslužek maj-hen.

Novo osnovana rudarska indust-rija, kakor Bor je pritegnila nase vse delovne sile in jih bo v bodoče zaposlovala v rudarski industriji, ki se je v teh krajih posebno razvila, kjer je velika izbira dobrih delovnih moči.

Iz pirotskega okrožja hodijo iz velikega števila vasi v okolici Pi-rota ljudje na delo po celi Srbiji.

Pred letom 1912 za izdelavo lon-čarskih izdelkov, pozneje pa v Bos-no in na Vlaško v istem poslu. — Kmetje iz pirotskega okrožja so se začeli v zadnjih nekaj letih seliti v Ameriko. Iz vlasotinskega okraja v vranjskem okrožju gredo kmetje iz vseh vasi, ki ležijo v dol-i-nah v Srbijo in na Madžarsko k opekarnam za izdelavo opek. — Kmetje iz hribov pa prihajajo kot zidarji v Beograd. Kot zidarji ho-

dijo tudi ljudje iz nekaterih vasi v prokupškem in požeškem okraju. Kmetje iz vasi Suhe planine hodijo kot kolarji po celi Srbiji.

Kmetje iz stare Srbije in Make-donije so bili prisiljeni vsled arnavt-skega liranstva počenši od Prizre-na in Bifolja vzdolž cele albanske meje pa do Vardarja opustiti živi-norejo in poljedelstvo ter jih gre na stotisoče na delo v Rumunijo, Srbi-jo, Bugarsko, Turčijo in v severno-ameriške države.

Na primer, vas Reka je imela pred 80 leti 80.000 ovac, sedaj jih ima le 2.000 in njih pašnike so si prisvojili Arnavli iz Ljume, ki imajo sedaj 350.000 ovac in so si prisvojili tudi druge pašnike. Iz te vasi grejo vsi moški od 15 do 50 let na posel kot pečalbari.

V pečalbarji se bavijo kot zidarji, peki, mlekarji, mesarji in dninarji. V Ameriki delajo kot železniški de-lavci in kot zidarji. Ti pečalbarji so poslali odnoso prinesli letno okrog 50.000.000 Din domov. Odkar so pripadli Srbiji, čutiljo ti izseljenci že manj potrebe za izseljevanje in z mirodobnim napredkom po vojni se bo lahko porabilo te delovne sile za obdelavanje zemlje, ker je bila na primer v turški dobi samo ena de-setina prilepskega polja obdelana, medtem, ko živinoreja in sadjereja sploh ni bila mogoča.

Za bodočo industrijo bodo ti ljudje, ki se nahajajo v okolici ve-likih vodnih sil in rudnih polja, po-nenili velik rezervar delovnih sil.

r) Delovne sile v industriji.

Delavski razred v Srbiji se je za-čel snovali iz vrst obrtnikov, obrt-niških delavcev in kmetov, ki so opustili vasi, bodosi popolnoma ali pa le začasno. Iz teh delavcev se rekrutirajo tovarniški delavci v Beo-gradu; v Leskovcu, ki je drugo sre-dišče industrije, pa se delavci re-krutirajo iz delavcev, ki so zapo-sleni v domači industriji.

V rudarskih krajih je največji pri-rastek rudarskih delavcev iz kme-tiških krogov. Lahko se računa, da je sedaj v Srbiji okrog 60—70.000 veleindustrijskih delavcev, v čemur pa niso vračunjeni obrtno-trgovski delavci in delavci domače indu-strije.

Ta razred se še ni izkristaliziral in še nima pravega svojega obeležja, marveč še nosi nekoliko obeležje onih vrst, iz katerih je izšel. On je bolj protestno-negirajočega duha, bolj anarhističnega, kakor pa soci-jalističnega, v kolikor je politično orijentiran. Začel se je organizirati pod vodstvom zelo spretnih rok, posebno od leta 1905, ko so se po-javile velike potrebe delavnih moči in je uspel s svojo politično-socija-listično organizacijo, posebno pa s sindikati, tako daleč, da so bile dnevnice znatno povišane. Vpliv sindikalnih organizacij so občutili najbolj obrtniki, dokler se niso še sami začeli organizirati.

Srbski delavec, kakor tudi srbski obrtnik, se lahko nauči posla in pridno dela, tako, da je boljši kot madžarski delavec in kvalificiran srbski delavec ne zaostaja v nobe-nem oziru v svoji vrednosti za naj-boljšim evropskim delavcem, kar se je videlo v zadovoljivi zaposlitvi naših delavcev v Franciji, (posebno krojačev) in v Nemčiji (kovinskih delavcev) pred vojno ter pri zapo-slovanju naših delavcev v dobi voj-ne v Franciji. Samoumevno, da v Srbiji ne obsoja to, kar je v starih avstrijskih deželah, da bi delavci imeli svoj povod že nekoliko gene-racij nazaj, to je, da že od očeta prehaja v rudarsko produkcijo, ste-klarsko, keramično industrijo itd. Od mladosti ni specializiranja za eno gotovo stroko, toda delavec z voljo vrši svoj posel, ga hitro za-popade in se ga nauči, ima spretno roke ter je produktiven, kar je po-sebno tujcem padlo v oči, ko so de-lali v Srbiji, posebno pa Francozom pri veliki produkciji bakra v Boru.

Dalje prihodnjč.

Narodno gospodarske zadeve.

Trgovina.

Iz tržišča steklarskega in porcelan-skega blaga. V Čehoslovaški, ki je glavni producent vseh vrst steklenega in porcelanskega blaga, miruje danes a industrija. Radi visoke češke valute so porasle cene živežu, premogu in vsled tega celi produkciji. Edino Ho-landci in Argentinci kupujejo z njihovo dobro valuto te izdelke med tem ko se Amerikanci in Angleži držijo rezervi-rano, kar se je videlo na velesejmu v Leipzigu.

Novo odredbe Irgovsko industrijske zbornice v Solunu. Ministrstvo zunanjih del je dostavilo ministrstvu trgovine in industrije sledeče: Trgovska in indu-strijska zbornica v Solunu je na svoji zadnji seji upravnega sveta izdala od-lok po katerem se od sedaj računa za ležarino, tehtanje in napajanje živine po novi tarifi in sicer: 1. za ležarino težke živine 1.50 drahm; za srednjo ži-vino (teleta in svinje) po 1.— drahm; za lahko živino 25 leptom; 2. za tehtan-je težke živine 1.— drahm, srednje 50 leptom, za lahko 10 leptom. Za na-pajanje težke živine 20 leptom, za ostale pa 10 leptom. — Na isli seji se je sklenilo, da se plača za ga-rantna pisma, kalera izdajajo zbornice za carino transinone živine v njih hlevih na račun prevoza 2% od iznosa svote za katero garantira. Oba ta odloka industrijsko-irgovske zbornice je pot-rdil naš generalni konzulat v Solunu.

Povišanje cen Gornje Šlezijskega premoga. Od 10. marca se je povišal gornje šlezijski premog za 4.456 polj-skih mark pri toni. Vzrok povišanja le-ži v tem, ker zahtevajo rudarji v Gornji Šleziji plačo v poljski valuti.

Industrija.

Gradba aeroplana brez motorja. Ka-kor javljajo iz Novega Sada gradba aeroplana brez motorja na novosad-skem aerodromu lepo napreduje in se bo vršil poizkusni polet že te dni. Aero-plan bo približno 12 metrov širok.

Carina.

Zacarinjenje steklenic za pivo in mi-neralno vodo. Pri pregledovanju ca-rinskih deklaracij se je opazilo, da se steklenice za pivo ali mineralno vodo pri uvozu niso enakomerno zacarinje-vale. Zato je generalna direkcija carin na podlagi čl. 20. zakona o splošni ca-rinski tarifi in po zaslišanju carinskega sveta dala carinarnicam naslopno po-jasnilo: Steklenice za pivo ali mine-ralno vodo se carinijo pri uvozu samo takrat po opomnji 4 štev. 510 splošne carinske tarife, ako imajo naravno bar-vo in ako jih uvažajo pivovarnarji ali producenti mineralne vode ter prine-sejo poleg tega uverenje Irgovinskega in industrijskega ministrstva, da se ta-ke steklenice ne izdelujejo v Jugosla-viji. V vseh drugih primerah se carinijo steklenice za pivo ali mineralno vodo po minimalni tarifi v smislu točke 5. pod 4 razpisa C, štev. 61.602/1920, pa če so steklenice naravne barve ali ne in naj jih uvažata kdorkoli.

Zlati carinski naddavek v Nemčiji znaša od 21. do vključno 27. marca 524.400%.

Carine prost uvoz zidne in strešne opeke. Carinski svet je na svoji seji dne 27. februarja 1923 izdal odlok, ka-terega je minister financ s številklo 13.005 odobril in se glasi sledeče: da se odredba člena 193. finančnega za-kona za leto 1922 in 1923 razume, se pojasnjuje, da je uvozne carine prosta opeka za zidanje iz točke 1/a in streš-na opeka samo iz točke 1/b Tbr. 493.

Carinjenje blaga na državnih želez-nicah. Iz Beograda poročajo: Po za-slišanju carinskega sveta je finančni minister odločil, da se dovoli carinje-

Mizice za pisalne stroje

iz hrastovega lesa, z 1 ali 3 predali.

The Rex Co, Ljubljana.

nje blaga tudi na državnih železnicah da bi se tako olajšalo carinsko postopanje. Državne železnice bodo torej mogle cariniti na svojo roko blago, dokler je še na potu.

Denarstvo.

Stanje Narodne banke. Oblok bankovcev v naši državi se je po izkazu 8. t. m. povišal za 73.105.555 na 5.426 milijonov 975.750 dinarjev.

Avstrijsko zlato. V petek je odpoval na Dunaj generalni direktor Narodne banke dr. Novaković, da sprejme nov obrok našega deleža iz likvidacije zlate zaloge bivše avstro-ogrske banke.

Zlata pariteta v Avstriji znaša od 19. do 25. marca 14.500 aK.

Promet.

Izprememba telefonskega pravilnika. Poštno ministrstvo je izdalo naslednjo izpremembo k členu 21. telefonskega pravilnika. Zasebne telefonske in električne signalne naprave sme poslati vsakdo v mejah svojega posestva ter ne plača za to nobene pristojbine, pa naj bo v tistem kraju že telefonska centrala ali pa ne. Ako gre zasebna telefonska naprava v takem kraju, kjer je že telefonska centrala, po državnem ali po kakem drugem zasebnem imetju, se mora tisti del te naprave priklopiti na državno centralo oziroma mora lastnik te naprave postati telefonski naročnik. Od tega so izvzete samo take zasebne telefonske ali električne signalne naprave, ki se uporabljajo za občno javno korist (n. pr. požarne, vodovodne in električne ustanove). Take naprave se smejo postaviti tudi v notranjem krajevnem področju, ne da bi morale biti priklopljene na telefonsko centralo tistega kraja, ampak samo z dovoljenjem pristojne poštne direkcije. Izjema od tega načela je dovoljena samo takrat, kadar krajevna telefonska centrala zaradi tehničnih ovir ne more izvršiti zveze. Polem se smejo tudi v notranjem krajevnem področju, če se zdi poštne direkciji umestno, postaviti zasebne telefonske naprave, ki grede čez državno ali kako drugo zasebno imetje, ne da bi morali biti zvezane. To velja pa samo za toliko časa, dokler jih ni mogoče zvezati z državno telefonsko centralo.

Paketni promet z Reko še ni odprt. Ker sprejemajo nekatere pošte tudi pakete za Reko, jih poštino in brzajavno ravnanje opozarja, da paketni promet z Reko za sedaj še ni odprt. Ministrstvo je naročilo vsem izmenjevalnim poštam, da naj take pakete vračajo sprejemnim poštam kot nedopustno.

Hitrejše odpravljanje pisem. Da bi se pisma čim hitreje odpravljala, je minister saobračaja sporazumno z ministrom za pošto in brzajavo izdal naredbo naj brzovlaki, kadar na posameznih postajah dohite osebnih vlake, prevzamejo od njih pisemske vreče.

Prometne omejitve. 1. Sprejemanje in odpošiljanje vsakovrsne robe v komadnih in vozovnih nakladah za pošlaj

na progah Prijedor in Srnelica - Jajce ter v transilu preko teh prog je radi velikega snega do vključno 22. marca t. l. ukinjeno. Medpolne pošiljke naj iztečejo. 2. Radi popraviljanja proge Petrovaradin - Beočin je do nadaljnjega ukinjen celokupni polniški in robni promet za pošlaj proge Petrovaradin - Beočin. Medpolne pošiljke naj iztečejo. 3. Radi poplave proge Djevdjelija - Solun je ukinjeno do nadaljnjega sprejemanje in odpošiljanje vsakovrsne robe za Grčijo preko Djevdjelije. Polniški promet za to relacijo je tudi ukinjen. Medpolne pošiljke naj iztečejo do Djevdjelije.

Prometne izpremembe. Sprejemanje in odpošiljanje carinske in necarinske sporovozne robe v vozovnih nakladah za Zagreb d. k. transil v smeri Zidani most - Zagreb je do 22. marca 1923 zopet dovoljen na progi Belišče.

Sprejemanje in odpošiljanje necarinske sporovozne robe v vozovnih nakladah in v komadnih za Sisak loko iz vseh smeri je pričesni od 20. marca tega leta zopet dovoljeno.

Naznanila Trgovske zbornice.

Velesejem v Bordeaux-u. V Bordeaux-u se vrši letos VII. velesejem od 15. do 30. junija. Pogoji in obrazci za prijavo udeležbe so interesentom na vpogled v pisarni Trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

»Prager Presse« bo izdala za Velikonoč posebno jugoslovansko število, ki se bo bavila izključno z razmerami v Srbiji, Hrvaški, Sloveniji, Hercegovini, Dalmaciji in Črni gori. Naš generalni konzulat v Pragi priporoča list, ki brani v nemškem jeziku čehoslovaške in jugoslovanske interese. Interesenti, ki bi hoteli v listu inserirati, morajo vpslati svoje izjave upravi lista do 24. marca 1923 t. j. do tedaj mora imeti uprava lista oglase že v rokah.

Iz pisarne ljubljanskega velesejma.

Sejmski Vestnik, ki bo oficijelno glasilo III. ljubljanskega velesejma vršičega se od 1. do 10. septembra 1923 izšel bo prihodnji mesec in bo perijodično izhajal do otvoritve letošnje prireditve, bo prinašal zelo zanimivo vsebino in se bo izdal v visoki nakladi. Razširjen bo ne samo po Jugoslaviji, ampak tudi v inozemstvu ter tiskan v vseh srednje - evropskih jezikih. Prinašal bo aktualne gospodarske članke in splošne, tako za industrijski in trgovski svet kakor tudi za konsumente važne informacije. Zato ga bo vsakdo čital z največjim zanimanjem in se inseriranje v njem v resnici izplača. Vsem pridobitnim krogom toplo priporočamo, da se poslužijo te ugodne in uspešne prilike. Vestnik bo izhajal v kvart-formatu in slane oglas na celi strani Din 1000.—, manjši oglaš temu razmerno. Blagovilite poslati tozadevno naročilo čimprej uradu ljubljanskega velesejma v Ljubljani, Gosposvedska cesta.

Dobava, prodaja.

Dobava raznih železničarskih potrebščin. Pri ravnanstvu državnih železnic v Subotici se bo vršila dne 5. aprila t. l. ofertalna licitacija glede dobave škalelj, zabojev, torb za uslužbence, ključev za kondukerje, signalnih piščalk in motvoza za piščalke. — Predmetni oglas je v pisarni Trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Dobava ovs. V intendanturi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani se bo sklenila dne 22. marca t. l. ob 11. uri dopoldne direktna pogodba za dobavo 400.000 kg ovs. Predmetni oglas je v pisarni Trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Prodaja bukovih drv. Pri kr. direkciji šum v Vinkovcih se bo prodalo na javni dražbi dne 3. aprila t. l. ob 11. uri dopoldne 33.292 m³ izdelanih bukovih drv. — Predmetni oglas je v pisarni Trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Prodaja drv. Pri direkciji šum v Vinkovcih se bo prodalo na javni dražbi dne 5. aprila t. l. ob 11. uri dopoldne 1.951 m³ izdelanih drv iz raznega lesa. Predmetni oglas je v pisarni Trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Razno.

Likvidacija Brodarskega sindikata. Iz Beograda poročajo, da se bo v kratkem vršila v prometnem ministrtvu konferenca, na kateri se bo končno rešilo vprašanje likvidacije Brodarskega sindikata.

Dohodki državne trošarine so znašali v februarju 325.854.462.57 Din ali 42 milijonov več, kakor je bilo proračunano.

Nemški konzulat v Osijeku. Med ministrstvi v Berlinu in Beogradu se vrše pogajanja v zadevi ustanovitve nemškega konzulata v Osijeku. Za honorarnega konzula bo imenovan neki osiješki odvetnik.

Konvencija s Čehoslovaško o vzajemni pravni moči. Dne 17. t. m. je bila podpisana v Beogradu konvencija o vzajemni pravni moči med Jugoslavijo in Čehoslovaško. Konvencija obsega 67 členov.

Koncesije tvrdke Krupp v Rusiji. V Berlinu so podpisali pogodbo o zemljiških koncesijah za tvrdko Krupp v Rusiji. Koncesijo so podpisali po en pooblaščen zastopnik tvrdke Krupp in en pomočnik sovjetske vlade.

Cerkveni prazniki in promet. Versko ministrtvo je naprosilo ministrtvo za socialno politiko, da odredi, da se v pravilnikih za ureditev delovnega časa v trgovskih, obrtnih industrijskih in drugih podjetjih konsekvntno uvede princip, po katerem nobeno veroizpovedanje ni dolžno praznovati verske praznike kake druge koncesije.

Rok za žigovanje zlatih in srebrnih predmetov podaljšan. Ministr za trgovino in industrijo je podaljšan naknadno rok za prehodno žigovanje (repunciranje) zlatih in srebrnih predmetov po Kontroli dragocenih kovin do 31. maja.

Poplave v Srbiji. Opasnost poplave v južni Srbiji je minula. Promet, zlasti v okolici Velesa je zopet vzpostavljen. Škoda znaša po dosedanjih informacijah okoli 7 milijonov dinarjev. V veliki nevarnosti pa se nahaja srednja Srbija, ker Morava silno narašča. Tudi v vojvodini so še vedno velike poplave. Kakor poroča »Vreme«, se je v Novem Sadu zrušilo 14 hiš.

Italijanske železnice v privatnih rokah. Italijanski ministrski svet je na svoji zadnji seji sklenil v načelni odločitvi, da prevzame privalni kapital italijanske državne železnice. V ministrtvu za javna dela se je že podpisal tozadevni dogovor.

Rudarska slavka na Češkem. Za petek je napovedana slavka vseh rudniških delavcev na Češkem, če slavka rudarjev v moravsko-ostrovskem okraju ne bo do srede končana. Večina strokovnih organizacij odobrava postopanje slavkujočih.

Tržna poročila.

Novosadska blagovna borza. 20. t. m. Baška pšenica, povpraševanje 455, ponudba 457.50, ječmen, ponudba 315, oves, povpraševanje 287.50, ponudba 290; koroza za april, 10 odst., 10 vagonov po 275; bela koroza, 1 vagon, 292 Din 50 p; banatska koroza za april, 100 odst., 2 vagona po 255; sremska koroza, 6 vagonov po 280; beli baški fižol, 1 vagon, 460; moka »0« ponudba 660; otrobi v papirnatih vrečah, 2 vagona po 157.50, v vrečah iz jule po 165. Tendence nespremenjena.

Trg z usnjem in kožami. Položaj vedno enak. Prošli teden so se v Hrvatski gibale cene za goveje kože povprečno med 15—16 Din, za telečje kože med 22—25 Din kg. Povprečne cene usnja: vache (krilno usnje za vozove) 65—75, kruponi 105—115, rjavokravje usnje 80—100, črno 85—90, box-calf 20—35 Din.

Veletrgovina
A. Šarabon
v Ljubljani
priporoča
špecerijsko blago
raznovrstno žganje,
moko
in deželne pridelke,
raznovrstno
rudninsko vodo.

Lastna pražarna za kavo
in mlin za dišave z električnim obratom.

Ceniki na razpolago.

Penzija Grintovec

Grad Preddvor, pošta Tupaliče p. Kranju
Na vznožju velikano alp Grintovca in Storžiča. Krasna solnčna lega. Zračje zdravniško dokazano lekovito. Veliki prostori, gledališče, veselice in različne zabave. Izvršna oskrba. Eldorado v vsakem oziru. Cena 80 Din za hrano in sobo. V dependanci Zarja, grad Češenjce samo 70 Din. Priglasitev 8 dni poprej na odvetnika dr. Artur Wurzbach-a, grad Češenjce, p. Moravče.
Penzija celo leto odprta!

BERNARD

GUMENE PETE IN GUMENE POTPLATE

ceneje in trajnije so kakor usnena!
Najbolje varstvo proti vlagi i mrazi!

Trgovec na deželi želi vstopiti v kupčijsko zvezo z

izvozniki jajc
in večjimi tvrdkami z
deželnimi pridelki

katerim bi iste dobavljal. Interesentje naj pošljejo ponudbe na upravništvo Trg. lista pod: »Deželnimi pridelki«.

Priporočamo:

JOSIP PETELINC

Ljubljana, Sv. Petra nasip 7
Najboljši šivalni stroji v vseh opremah Gritzner, Kaiser, Adler za rodbinsko in obrtno rabo, istotam igle, olje ter vse posamezne dele za vse sisteme. Na veliko in malo!

Prispevajte zbirajte za **Trgovski dom**

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Ustanovljena l. 1900 Delniška glavnica in rezervni zakladi cca K 150,000.000.— Ustanovljena l. 1900

Čekovni račun št. 10.509. — Brzajavni naslov: Banka, Ljubljana. — Telefon št. 261 in 413.

Se priporoča za vse v bančno stroko spadajoče posle. ☐ Obrestuje vloge najugodnejše. ☐ Prodaja srečke razredne loterije.

Podružnice: Brežice, Celje, Gorica, Kranj, Maribor, Metković, Novi Sad, Ptuj, Sarajevo, Split, Trst.